

Kartverket

BAKGRUNNSNOTAT

Emne: Dokumentasjon til møtet i Samordningsgruppen 17. november 2022

Til: Samordningsgruppen for geografisk informasjon

Fra: Kartverket v/sekretariatet

Dato: 10. november 2022

Vi viser til agenda. Her følger mer informasjon til de aktuelle sakene.

Administrative saker

Gjennomgang av referat 15. september 2022

Forslag vedtak:

Samordningsgruppen godkjenner referat fra møtet 15. september 2022.

Oppfølgingspunkter fra 15. september 2022

Sak	Oppfølgingspunkt	Hva er gjort?
12/2022	Strategi og handlingsplan	
	Midtveisevaluering og revisjon 2023	Se egen sak i møtet
	Tiltak 1 Kjernedatautredningen: Samordningsgruppens representanter skal bidra aktivt med innspill inn mot samfunnsanalysen og temaanalysen. Andre aktører blir involvert av Agenda Kaupang	Egen sak i neste møte
	Tiltak 12 Gjenbruk: Det skal etableres en arbeidsgruppe for å prioritere oppgaver/tiltak. Samordningsgruppen sender inn forslag til medlemmer.	Se egen sak i møtet
	Tiltak 18 Teknologisk rammeverk	Egen sak i neste møte

Sak	Oppfølgingspunkt	Hva er gjort?
Sak 15/2022	Framtidig finansiering av geografisk infrastruktur	
	Kartverket oppfordret representantene til å bidra med innspill og argumenter i den videre prosessen	Se egen sak i møtet
Sak 11/2022	Løpemelding GEOSATS	
	Oppfølging av tiltak 3 – Forenkle dataflyten inn og ut av kommunens systemer	Se egen sak i møtet

Status bruk av fellesmidler

Status fellesmidler «innkrevd» fra Norge digitalt-parter gjennom årskostnaden til disposisjon for Samordningsgruppen er **kr 1 055 188**.

Det var en rest fra 2021 (kr 92 701) som sammen med 2022-beløpet (kr 962 487) utgjør samlet beløp. Ingen søknader kom inn og ble behandlet i 2022.

Partene oppfordres til å komme med innspill til aktiviteter som fellesmidlene kan støtte.

Sak 16/2022   Revisjon av handlingsplan geodatastrategi for 2023

Rapport «Midtveisevaluering av nasjonal geodatastrategi» - hovedtrekk

Rapporten «Midtveisevaluering av nasjonal geodatastrategi» ble publisert 7. november på regjeringen.no. Vi tar en gjennomgang av Menons overordnede vurderinger og anbefalinger av betydning for Samordningsgruppen i møtet. Rapporten kan dere lese her – [Midtveisevaluering](#).

Spissing og prioritering av handlingsplanen 2025

Fra rapport:

Manglende prioritering i strategien og i handlingsplanen er en utfordring. Vi anbefaler tre tiltak for prioritering av tiltakene i geodatastrategiens handlingsplan:

1. *For å realisere geodatastrategien må handlingsplanen benyttes på en annen måte enn i dag. Handlingsplanen må inneholde en **klar prioritering av tiltakene** som gjennomføres. Det må være en kobling til målene i strategien for alle tiltakene, og aktørene må være omforent om å jobbe for de tiltakene som er prioritert.*
2. *Det må etableres **mekanismer/kriterier** for prioritering som er transparente og godt forankret hos tiltakseierne. Det må gis et tydelig mandat til et forum/organ som kan gjennomføre den faktiske prioriteringen basert på de kriteriene som er valgt.*
3. *Tiltak som bygger opp under felles **geografisk infrastruktur** bør prioriteres i strategiperiodens siste del.*

Prioriterte samfunnsbehov og gjeldende politisk prioritering bør i større grad komme fram i arbeidet med tiltakene, gjennom aktiv dialog med aktører.

Eksisterende tiltak

Det foreslås å sanere antallet tiltak, en del er avsluttet, en del kan slås sammen og det kan etableres større «paraply-tiltak» i stedet. Dette vil kunne gi bedre oversikt. For å ha et grunnlag for prioriteringer framover vil årsrapporteringen for 2022 kunne benyttes aktivt i vurdering og evaluering av eksisterende tiltak. I forkant av møtet ønsker vi at tiltakseierne tar en foreløpig vurdering av:

- Har tiltaket kommet til som følge av geodatastrategien, eller ville tiltaket vært kjørt uavhengig av geodatastrategien?
- Er tiltaket et fellestiltak som treffer flere samfunnsområder og fordrer samarbeid?
- Er tiltaket et «sektortiltak» som kan sorteres under fellestiltak?

Struktur på handlingsplan og videre arbeid med handlingsplanen.

Det foreslås at SG ikke tar stilling til en struktur på handlingsplanen nå - det må avventes endelig målsetting fra KDD etter midtveisevalueringen. Det må arbeides for å definere «hvor vi vil» knyttet til hvert delmål, det må arbeides med forenklet struktur mv.

Utkast til tidsplan 2022/2023:

- 10. desember – frist årsrapportering pr tiltak
- 15. januar – frist sammenstilt årsrapport
- 1. april? - ny struktur for handlingsplan og tiltak

Forslag videre oppfølging

- Videre dialog mellom Kartverket og KDD basert på råd fra Samordningsgruppen ang videre oppfølging av geodatastrategien mht anbefalinger.
- Avklare videreføring av arbeidsgruppe for revisjon av handlingsplan geodatastrategi, revisjon av mandat.
- Sekretariatet følger opp iht en omforent tidsplan for årsrapportering og en tentativ plan for revisjon av handlingsplanen for 2023.

Sak 17/2022   Strategi og handlingsplan – tiltak 12, Gjenbruk

[Mottak av data fra offentlig definerte prosesser](#)

Tiltaket er bestilt i Kartverkets tildelingsbrev for 2022.

Vi har i tidligere møter i SG gått gjennom gjenbruksarbeidet og det var et eget temamøte i SG om gjenbruk våren 2022. Målet med tiltaket er å ta vare på flere data som oppstår i offentlig definerte prosesser, som planprosesser, byggesaksprosesser, konsesjonsprosesser osv. Det settes i gang stimulanstiltak fra statens side mot f.eks. kommuner, som skaper data, men uten klar plan for hvordan data skal forvaltes. Staten bør sikre at ordninger er på plass før slike tiltak iverksettes. Tiltaket har slitt med liten kapasitet og ressurser, en del tiltak er av langsiktig karakter. Å få fart på

avlevering av data vil kreve ulike former for tiltak hos ulike aktører. Konkret har en fokusert på ulike områder:

Beskrive konsept, potensiale, og utfordringer.

- Rapport fra Agenda Kaupang. Det foreslås 13 tiltak hos ulike typer aktører- staten, kartleggere, bestillere, dataeiere mv. Rapporten skal avgis fra Kartverket til KDD. Tiltak er i liten grad igangsatt.

Juridiske utfordringer- utfordringer/muligheter.

- Rapport fra Kartverket og NVE på juridiske utfordringer og muligheter. Det foreslås 6 tiltak. Tiltak har i liten grad blitt fulgt opp hittil.
- Det mangler i stor grad tydelighet i lover og forskrifter knyttet til avlevering.
- Det har vært arbeid inn mot konkrete forskrifter om avlevering av data i forbindelse med naturfare-utredninger, og også arbeid med justeringer av Statens standard-avtaler i regi av DFØ, med formål å få til tydeligere kontrakter på ansvar for avlevering, hva som skal leveres, hvordan osv. Kartverket og Geovekst bruker vedlegg til standard-avtaler som er spilt inn som beste praksis.

Mottak - Tekniske forhold og mottaksorganisasjoner – «verktøy» for mottak

- Det mangler eller eksisterer svake mottakssystemer, teknisk og organisatorisk, for mange data. Hvert fagsystem og hver mottaksetat må etablere egne bedre løsninger. Det krever investering, lederbeslutninger mv. Noen etater har forbedret systemer siste år.
- Geonorge kan utvikle noen fellesfunksjoner for å fasilitere dataflyt bedre, bl.a. teknisk validator.

Dokumentasjon og metode

- Det er behov for at alle eksisterende mottakssystemer dokumenteres på en hensiktsmessig måte slik at løsningene tas i bruk. Det har manglet mye på dette.
- Etater må dokumentere, det er etablert et register i Geonorge og en del etater har begynt å dokumentere for å gi felles oversikt. Det vil også gjøre det enklere for bestillere å kunne henvise i kontrakter til hvilke standarder data skal følge, hvilke verktøy for avlevering som skal følges mv.
- I en del tilfeller kreves sertifisert personell for kartlegging, det er krav til kompetanse. Kompetanseavklaring mv er vesentlig, skjerpede krav vil kunne gi bedre data som lettere kan gjenbrukes.

Case SVV – modellbasert vegbygging

- SVV har sommeren 2022 kommet med foreløpig veiledning og krav knyttet til avlevering av geografiske data fra vegprosjekter. De som bestiller forventer nasjonale fellesordninger, felles standarder og oppegående mottakssystemer når kravene om avlevering settes inn i kontrakter. For mange data er det betydelig gap. Vi ønsker å bruke denne casen for å belyse behovet for innsats, og realisere konkret forbedring i 2023 og 2024.

Rapport – konsept, utfordringer, tiltak

- https://www.geonorge.no/contentassets/90a6535ddf9346e38cb1d4de3a1ab228/rapport_kartverket_gjenbruk-av-geodata---en-samfunnsfaglig-analyse_ak.pdf

Rapport – juridisk – tiltak

- <https://www.geonorge.no/contentassets/90a6535ddf9346e38cb1d4de3a1ab228/rapport-gjenbruk-av-geodata-juridisk-kartverket-feb2022.pdf>

Dokumentasjon av mottaksløsninger

- <https://register.geonorge.no/mottaksordning-innsamling-geodata>

Vi legger opp til diskusjon om utfordringer, behov og forslag til aktiviteter under tiltak 12 i handlingsplanen for 2023.

- Statens vegvesen v/ Atle Dale Moen
- KS v/ Heidi Liv Tomren
- Norges geologiske undersøkelse v/ Kjersti Løvseth Ruud

Forslag videre oppfølging

- Avklare videre prosess mot prioritering av tiltak og aktiviteter under tiltak 12 for oppfølging i 2023, evt ut strategiens periode mot 2025. Det er viktig med spissing og prioritering, og det ligger et godt fundament i rapporter og
- SG får i gang aktivitet innen de ulike departementer en tilhører, samt fellesaktiviteter.
- Avklare og evt opprette arbeidsgruppe for oppfølging av tiltaket

Tiltak 18 – Teknologisk rammeverk

Rammverksdokument – årsversjon;

Samordningsgruppa skal godkjenne planer for rammeverksarbeidet. Prioriteringer for rammeverk for 2023 bør følge opp status for 2022. Nye versjoner av rammeverksdokumentet følger årshjulet. Her vil det også komme noen justeringer i vedlegget til rammeverksdokumentet jfr ønske fra KDD. Rammverksdokumentet bør inkludere handlingsplaner, det vil si implementasjonsplaner innføring og avvikling av teknologier, standarder mv. Slike handlingsplaner bør stadfestet av Samordningsgruppen.

Oppfølging av AI, Geodatasjø og arkitektur i teknologisk rammeverk

Fokus i rammeverksgruppen i 2022 har vært utvidelser på flere felt, særlig oppfølging av AI og geodatasjø. Det er både generelle datakrav og spesifikke krav knyttet til geografiske informasjon i arbeid med AI og geodatasjøer.

Det ble nedsatt to arbeidsgrupper under rammeverksgruppa. Arbeidet i 2022 avsluttes i november, men er planlagt videreført fram til sommeren 2023.

- AI/ML -gruppe
- Arkitektur- gruppe
  - o I arkitekturgruppa arbeides det hovedsakelig med en overordnet referansearkitektur, å få en omforent referansearkitektur for digitale tvillinger og det nye geografiske økosystemet med tilhørende definisjoner av sentrale begrep er verdifullt, og bør følges opp med underliggende og mer detaljerte arkitekturer, kanskje så langt ned som skaleringssevne innen volum, variasjon og hastighet.

Handlingsplaner/implementasjonsplaner som bør stadfestes av Samordningsgruppen

Flere forhold er aktuelle å beskrive nærmere, bl.a.

- 4-årig program for innføring av OGC-standarder for api'er. Tanker om dette har vært diskutert tidligere i samordningsgruppen, nå må vi få stadfestet at det skal utvikles et slikt program. Innføring vi påvirke systemleverandører, etater, kommuner mv og et samordnet sett av aktiviteter er nødvendig. Kartverket vil høsten 2022 utarbeide et forslag til slikt program og vil komme tilbake til SG i neste møte dersom SG nå går inn for at et slikt program skal startes.
- Tidsplaner for bruk av formater. Dagens offisielle format er SOSI og GML blant vektorformater. Det er ønskelig at vi går mot internasjonale åpne standard formater, som GML og Json som vektorformater. SOSI foreslås å utgå i løpet av noen år, i alle fall som et format som det er krav om og som skal understøttes i leveranser fra etater, tilbud i Georange osv. Det er ønskelig at det settes slutt dato for offisielt tilbud, selv om enkelte fortsatt vil brukes dette formatet. Forslaget er å avslutte nyproduksjon av SOSI-filer fra Kartverket senest januar 2026. Det må settes inn tiltak for å forenkle overgangen.

Vedtak:

- Samordningsgruppen stiller seg bak at det utvikles et 4-årig program for innføring av nye OGC-api'er i Norge.
- Samordningsgruppen ber om et notat med beskrivelse av konsekvenser for å utfase SOSI som format innen 2026, og samt forslag til tiltak for å sikre god overgang til andre formater.

Sak 18/2022   Framtidig finansiering av geografisk infrastruktur, prosjekter og aktiviteter

Tiltak 1 – kjernedatautredningen. Hvordan kan dette arbeidet understøtte finansieringsutfordringen?

Grunndataarbeidet er ett av flere arbeider som kan løfte utfordringene knyttet til finansieringsutfordringene, både når det gjelder bærekraftig finansiering av selve data (datafangst, data vedlikehold), datasystemer (forvaltning, distribusjon) og organisasjon for å understøtte data, systemer distribusjon. Gjennom grunndataarbeidet identifiseres gap og det gjøres prioriteringer. Dette vil kunne hjelpe i å spisse budskap og være både kortsiktig og langsiktig verktøy for å fremme bærekraftig finansiering.

Status for tiltak 1

Kjernedata-prosjektet har skiftet navn til geografiske grunndata. Grunndata som begrep brukes bredt i ulike sektorer, i Skate og også i våre naboland. Geografiske grunndata brukes om de geografiske dataene, som et eget domene/fagfelt. Andre fagfelt kan være befolkning, næring, helse osv. Grunndatautredningen er bestilt i Kartverkets tildelingsbrev. Det legges opp til tre leveranser

- a. Rapport: Konsept med beskrivelse av organisering, roller, ansvar, styringsstrukturer mv. Utredning av Agenda Kaupang.

- b. Rapport: Tematisk gjennomgang, analyse av gap, utfordringer, muligheter- utredning av Kartverket
- c. Notat: Oppsummerende kort notat med anbefalinger og prioriteringer, inkludert mer akutte utfordringer knyttet til finansiering av data og fellesløsninger.

Det har vært ulike former for medvirkning i arbeidet. Grunndataarbeidet har blitt diskutert i flere SG-møter og i Geodatarådet, i Geovekstforum mv. Det har vært referansegruppe for prosjektet med representanter fra SG, intervjuer med aktører, deltagelse i skriving innen egne fagfelt mv. Arbeidet har ført til bredere forståelse for konsept og utfordringer. Rapporter foreslår å sette langsiktig fokus på geografiske grunndata og at alle relevante etater, kommuner mv bruker dette i sin strategiske kommunikasjon. Det foreslås videre å starte arbeidet med å sette inn tiltak for å møte utfordringer og tette gap, samt videreutvikle tilfanget av data basert på strategisk viktige brukerbehov.

Det har vært utfordrende ettersom det er mange synspunkt på metode og fokusområder. Det er også utfordringer knyttet til å forankre arbeidet bredt.

Det presiseres at grunndatakonseptet må forankres og at det må utvikles rutiner for tverrsektoriell styring av prioritet av brukerbehov og geografisk innhold. Kartverket vil levere til vårt departement før jul 2022 eller tidlig i 2023.

Geosats – hva nå?

Den planlagte Geosats 2024-søknaden som Samordningsgruppen har blitt involvert i det siste året ble i september lagt på is, hovedsakelig basert på at NVE som sentral part i søknaden valgte å avslutte sin innsats inn mot denne søknaden. På forrige møtet i Samordningsgruppen var også vurderingen at det gjenværende tiltaket på blågrønn-strukturkart er av for lite omfang til at det kunne være en fanebærer for en Geosats 2024-søknad. Arbeidet som Kartverket har startet i Geosats-underlaget er fortsatt svært relevant - et godt underlag har blitt utarbeidet inkl en samfunnsøkonomisk analyse. Med mål om å holde trykk på å formidle behovet for å styrke og finansiere den geografiske infrastrukturen, vil Kartverket sende inn tre satsinger til KDD i november.

Det blir informert mer om status og prosess på søknadene i møtet.

I tillegg vil det bli mer aktivitet knyttet til en videreføring av arbeidet med tiltak 28 - «Utrede samarbeids- og finansieringsmodeller for nasjonal geografisk infrastruktur».

Sak 19/2022   Aktuelt fra fagforaene

Informasjonssak fra Plandataforum – Plansatsingen i regi av Norge digitalt 2018-2021 er i sin siste fase ang. Kartlegging av brukerreiser og veien videre.

Informasjonssak om standardisering - brukerinvolvering gjennom fagforaene.

Lederskifte i Samordningsgruppen

Knut Bjørgaas, direktør i landdivisjonen. Kartverket, presenterer seg og sine tanker om Samordningsgruppen videre.

Informasjonssaker

High Value Data (HVD)- under ODD-direktivet, status. EU-kommisjonen har nå sendt ut endelig utkast til regler for HVD, hvilke data det gjelder og hvilke krav som gjelder for disse. Reglene skal åpne for økt bruk. Samtidig kan visse regler føre til reduserte muligheter for inntekter og også kunne påvirke eksisterende samfinansieringsordninger for etablering og vedlikehold av geografiske data. Vi går kort gjennom framlagte dokumenter. Hvilke aktiviteter kan SG se for seg framover?

Eventuelt

Foreløpig er det ingen saker som er meldt under eventuelt

Neste møter

Møter høsten 2022:

Ingen flere møter i 2022

Behov for møter i 2023:

- 4 stk ordinære møter + 4 stk temamøter?
- Ordinære møter i februar, mai, september og november.
- Temamøter i januar, april, oktober og desember?

Tilgang til sakspapirer i [Teams](#)